

MEREL DISSELKOEN DE BELOFTE

SPANNENDE ROMAN

De belofte op het sterfbed van haar moeder is het begin van Mia's zoektocht in donker Afrika. Totdat ze de dood in de ogen kijkt...

DE CRIME COMPAGNIE

SEPTEMBER 2005

De dame in de deuropening keek me met samengeknepen ogen aan. Zo stonden we daar enkele ogenblikken, totdat het ongemakkelijk werd. Ik had haar nog nooit gezien en vroeg me af of dit dezelfde persoon was die zo giftig op de gezamenlijke lunch van Freek en mij had gereageerd.

‘Ik kom iets halen wat hier al een tijdje ligt,’ zei ik toen maar snel, en ik keek langs haar lange, dunne lichaam om te zien of Freek thuis was.

‘En jij bent?’ Ze ontnam me het zicht door haar voeten wat verder uit elkaar te zetten en ze plaatste haar handen links en rechts tegen de deurpost.

‘Ik ben Mia, een oud-leerling.’ Ik voelde me ergens nog steeds een goede vriendin van hem, maar dat klonk niet realistisch nadat ik al zo lang niets van hem had gehoord, en hij niet van mij.

Ze liet haar armen zakken. ‘O, gelukkig, ik dacht dat je zijn ex was, want daar ben ik voor gewaarschuwd.’ Ze lachte vriendelijk en deed een stapje opzij. ‘Ik ben Monica, kom maar even binnen.’

Een zwak gevoel van jaloezie sloop bij me naar binnen. Zij woonde in zijn huis waar zijn fijne zoete geur hing. Ik liep langs haar heen het chalet binnen en keek kort in de spiegel waarin ik mezelf zeven jaar geleden niet meer had herkend. Nu was ik er weer, letterlijk en figuurlijk. Ik begaf me naar de zitkamer, draaide me om en stak mijn hand uit. ‘Mia dus, niet zijn ex,’ zei ik, en ik trok er een cynisch gezicht bij. Ze kon mijn humor wel waarden, merkte ik. Mooi, want ze moest me leuk genoeg vinden

om me in zijn kledingkast te laten rondsnuffelen. ‘Hoelang zijn jullie al samen?’

‘Samen?’ Ze keek me ontsteld aan. ‘O, nee hoor, ik ken hem amper!’ Ze schudde afkeurend haar hoofd en moest hard lachen. Zij tweeën, hoe had ik het kunnen denken. Hoe luider iemand lachte om een misvatting, hoe dichterbij de waarheid kwam, had mijn moeder me ooit verteld.

Monica liep een rondje door de kleine woonkamer en bleef voor de bank staan waarop Freek me ooit zo liefdevol had verzorgd. ‘Mijn vader heeft geregeld dat ik dit huisje kon huren omdat Freek voor een paar maanden ging reizen. Ik heb hem slechts één keer ontmoet.’ Ze wendde haar blik af toen ze dat zei. ‘Gisteren ben ik hier pas ingetrokken.’

‘Reizen?’ Opeens miste ik onze vriendschap. Op de foto aan de wand keken zijn ogen me vrolijk aan. Precies zoals ik hem in mijn gedachten had. Langzaam kwamen de diepgekoesterde herinneringen terug. De humor, zijn stem, de aanraking, onschuldig.

‘Hallo?’ Monica werd ongeduldig.

‘Sorry.’ Ik wendde mijn blik af van de foto. ‘Waarnaartoe?’

Ze haalde haar schouders op. ‘Weet ik veel.’ Ze wuifde haar woorden ongeïnteresseerd weg, waardoor mijn irritatie over de manier waarop ze dit zei werd gevoed. Zoekend keek ze het chalet rond. ‘Wat kom je precies halen dan?’

‘Een manuscript. Ik heb het zeven jaar geleden in zijn kledingkast verstopt.’ Ik begon onbedoeld te blozen toen ik de verstopte plek uitsprak.

‘Een manuscript? Je bedoelt een idee voor een boek?’ Haar stem klonk ineens gereserveerd en terwijl ze me bleef aankijken, zocht ze met haar hand naar een grote blocnote op tafel. Ze schoof er een krant overheen.

‘Ja, inderdaad. Het is me erg dierbaar, ik had het eerder moeten ophalen.’

‘Hebben jullie...?’ Ze gebaarde naar de slaapkamer.

‘Nee, het is niet wat je denkt.’ Alsof ze de zuurstof uit de ruimte trok, gaf ze me ineens een ongemakkelijk gevoel. ‘Mag ik even kijken?’

‘Ga je gang, maar ik denk dat hij het weggegooid heeft. Al zijn kleding zit in dozen, mijn kleding ligt er nu.’

Mijn adem stokte; dat had ze snel gefikst in één dag. Het manuscript kón niet weg zijn, ik had hem volledig vertrouwd. Ik was er na al die jaren klaar voor om me erin te verdiepen en de belofte die ik destijds aan mijn moeder had gedaan te verzilveren.

Monica onderbrak mijn innerlijke paniek. ‘Hé, het komt goed, joh. Ik ga vanavond wel even zoeken. Hier, schrijf je telefoonnummer maar op, ik zal het je laten weten als ik wat vind.’ Ze schoof een pen en papier naar me toe, maar keek me niet aan. ‘Ik moet de trein halen voor mijn college Nederlands.’ Haar mondhoek ging wat omhoog en ze knikte naar de achterdeur. ‘Hup, ik moet gaan.’ Voordat ik het wist stonden we buiten, waarna we gezamenlijk naar het station fietsten. Met de spoorlijn al in zicht, ging zij rechtdoor en sloeg ik af. Monica zwaaide en riep me nog na. ‘Je hoort van me, het komt goed!’

Die woorden had mijn moeder ook uitgesproken, maar het kwam toen niet goed. Iets in mij zei me dat ik terug moest naar de enige plek waar het manuscript zou kunnen liggen. In de verte hoorde ik het geluidssignaal van de spoorwegovergang, dus ze was waarschijnlijk net op tijd. Ik nam de kortste route terug.

Toen ik een paar minuten rondom zijn chalet had gelopen, kreeg ik een ingeving en tilde de betonnen labrador op die bij de achterdeur stond. In de uitsparing aan de onderzijde zat nog altijd de reservesleutel die ik zo vaak had mogen gebruiken. ‘*Thanks, maatje,*’ mompelde ik in mezelf, en ik ging naar binnen.

Zonder een zichtbaar spoor achter te laten zocht ik zijn cha-

let door. Hoe langer ik speurde, hoe grimmiger mijn stemming werd. Ik wist niet of ik hem moest wantrouwen of misschien die jalouse ex van hem. Haar wraakactie voor zijn vriendschappelijke interesse in mij? Ik keek in de keukenladen, in de vuilnisbak en toen schrok ik van een geluid bij de voordeur. Ik dook weg achter de voorraadkast. De brievenbus klepperde, waarna er enkele enveloppen op de deurmat vielen. Daarna liep de postbode fluitend het paadje weer af en vertrok. Opgelucht haalde ik adem en ging de woonkamer in, waar de blocnote onder de krant voor een deel nog zichtbaar was. Het voelde alsof iemand me als een marionet naar de tafel liet bewegen, waarna ik zonder aarzeling de krant wegschoof. Het handschrift op de voorzijde van de blocnote kwam me vaag bekend voor. De paniek kwam toen ik de bladzijden met aantekeningen over het manuscript las. Een voor een scheurde ik de vellen papier uit hun samengeperste gevangenschap. Blijkbaar was de marionet nog niet klaar met mij. Ik ritste de aktetas op de stoel open, waarna ik vond waar ik uiteindelijk voor was gekomen. Als ze hier gisteren pas was komen wonen, dan had ze verdomd snel haar huiswerk gedaan. Als een moeder die herenigd werd met haar verloren kind, drukte ik het pak papier innig tegen me aan. Daarna bekeek ik de voorzijde. Mijn ademhaling versnelde weer. Dit was niet oké. Dit was helemaal niet oké zelfs. Met afschuw las ik haar naam, die ze er met dikke stift op had geschreven: *Monica La Costa*.

‘Fuck you, Monica, dit verhaal is niet van jou!’ Ik griste een pen van tafel en begon haar naam door te krassen, totdat de inkt door het papier heen drukte. Ten slotte schreef ik op een post-it: *Gevonden!* Die plakte ik op de tafel, de sleutel legde ik erbovenop. Daarna ging ik naar buiten en trok de deur achter me dicht. Ik was klaar hier.

Die avond en de dagen tot mijn vertrek naar Zuid-Afrika negeerde ik de telefoontjes en haatberichten die ik van Monica ontving. Ik had blijkbaar de eindopdracht voor haar studie Ne-

derlands geruïneerd, waarvoor ze grote delen uit het manuscript had willen jatten. Haar studie was het laatste waar ik me zorgen om maakte. Het onbekende van township Kraalwater wachtte op me.

Manuscript

Halina

De beschutting van het groeiende maisland achter haar ouderlijk huis had de eenzaamheid van de afgelopen maanden gecamouflerd. Ondergedompeld in haar schrijven, zoekend naar de juiste woorden op papier, was ze de traag voorbijtrekkende dagen doorgelopen. Tegen de tijd dat de reusachtige combines de mais van het land haalden, op de voet gevolgd door tractoren met aanhangers, sloop de eenzaamheid er weer langzaam in. September was nog oké, maar oktober kroop dichterbij. Ze bewoog het theezakje op en neer in het volle theeglas terwijl ze de brief met een bekakte stem voorlas. ‘Geachte Halina Rozenveld, U hebt schrijftalent, maar helaas past uw verhaal niet in ons fonds.’ Ze haalde het theezakje uit het kokende water en kneep het met haar blote hand uit boven het glas. De teleurstelling van de zoveelste afwijzing overtrof de brandende pijn in haar handpalm. ‘Klootzakken.’ Ze keek de woonkeuken rond. Het granieten aanrechtblad, de twee sierlijk gebogen kranen, blauw links en rood rechts, de vloertegels die als een dambord zwart en wit afwisselden. ‘Dan ga ik me maar bezatten.’ Ze wierp een blik op de vacaturepagina in de opengeslagen krant die op tafel lag. Ze zuchtte. ‘Ja, ja, morgen.’ Daarna stond ze op, liet haar thee staan en liep naar de gang om haar vest te pakken. Terwijl ze in de spiegel boven het dressoir keek, klapte ze met beide platte handen op haar wangen, waarna er weer wat kleur op haar bleke huid tevoorschijn kwam. Ze keek zichzelf in de ogen. ‘U hebt talent, mevrouw.’ Ze schudde haar hoofd. ‘Ik heb zin in een dubbele whisky.’ Daarna liep ze de septemberavond in en deed de deur van haar huis achter zich op slot.

Na maanden van afzondering en overleven tussen verschillende banen was de volle dorpskroeg een regelrechte schok. Ze kwam er nooit, de anonimiteit voelde veilig. De man achter de bar schoof een tweede dubbele whisky haar kant op. 'Die krijg je van mij.' De knoopjes van zijn overhemd trokken gespannen om zijn dikke buik.

Ze knikte als bedankje en liet het ijs door het glas rollen voordat ze een slok nam.

'Rustig aan, hoor, een dubbele gaat hard.' Hij gooide een theedoek over zijn schouder en leunde met beide handen op de bar. 'Red je het alleen in dat grote huis? Knap hoor, van je.'

Ze fronste haar wenkbrauwen. Inderdaad, de stad gaf anonimiteit, een dorp dus niet. 'Ja hoor, ik red me prima.' Ze keek om zich heen, haar aandacht werd getrokken door twee mannen verderop aan de bar. De een was lang, zijn donkerbruine haren waren naar achteren gekamd en de riem van zijn pantalon was te strak aangetrokken. De andere man had de huid van het buitenleven, zijn ogen straalden jongensachtig en als hij lachte schudde zijn wilde haarbos mee. Ze nam nog een slok en bleef kijken tot ze oogcontact kreeg en de mannen haar wenkten om bij hen te komen zitten.

1

Mei 1997

Gedurende mijn jeugd was de beschutting van de magnolia in onze achtertuin een veilige thuishaven. De gladde stam met zijn fluwelen groenbruine bast leek altijd om de dans te vragen met zijn kronkelende vorm. De boom voelde als de schouder waar ik op kon leunen en hij kende al mijn geheimen die ik hardop uit mijn dagboek voorlas. In mijn ogen was de bloeitijd veel te kort, maar in die spaarzame weken aan het begin van mei gaf de rijke zoete bloemenhemel de veilige roze gloed waar ik ieder jaar reikhalzend naar uitkeek. De magnolia in onze tuin was anders dan de meeste magnolia's die al vroeg in het voorjaar bloeiden en uit meerdere stammen bestonden. Als het gros van de magnolia's uitgebloeid was, begon onze 'beverboom' zijn bloemenpracht te ontvouwen. Deze bijnaam uit de plantengids vond ik niet zo bijzonder, de officiële naam *Soulangeana* des te meer. Ik herinner me dat de boom ook in bloei stond toen ik als kleuter die ene vraag die al langer door mijn hoofd spookte aan mijn moeder stelde.

Voor het eerst in mijn leven zag ik haar huilen. Het was haar enige reactie en ook meteen het antwoord op mijn vraag. Ik was in shock omdat ik mijn moeder nog nooit had zien huilen en zocht ook toen de bescherming van de vertrouwde schouder waarbij ik onbepakt mijn hart kon luchten.

De volgende dag was mijn moeder weer de mama zoals ik haar kende. Het zomerlicht stroomde haar lichaam binnen, ze

straalde weer zoals voorheen. Op mijn vraag van de vorige dag kwam ze kort terug. 'Jouw papa koos voor een vrij leven, maar hij houdt van jou. Vast en zeker.' Ze tilde me op haar schoot. 'Als twee mensen heel veel van elkaar houden, moeten ze elkaar durven loslaten.' Ze slikte. 'Dát is pas echte liefde.'

Ze probeerde me gerust te stellen met haar woorden, maar dat lukte niet. Ik hield zielsveel van mijn moeder, maar het laatste wat ik zou willen was haar loslaten.

'Jij en ik moeten het samen doen, lieve Mia.' Ze gaf me een knipoog en drukte me tegen haar borst aan. 'Zal ik je leren hoe je je bed heel netjes en strak opmaakt, zoals ze bij de koningin thuis doen?'

Ik moest lachen. 'Kun jij dat echt?'

'Zeker weten.'

Ik durfde me de jaren die volgden niet langer af te vragen waarom ik altijd op mijn nagels beet en mijn moeder de mooiste nagels kon laten groeien, gelakt in zachte pastelkleuren. Haar bruine ogen had ze ook niet aan me doorgegeven, maar haar lach des te meer. Mijn vader was niet bij mijn geboorte en verder ook nooit in mijn leven geweest. Hij maakte daardoor geen deel uit van mijn systeem. Mama was allebei. Dankzij haar fantasierijke denken zweefde ik samen met haar door mijn zorgeloze jeugd. Ik omarmde haar liefde en voelde onbewust de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat ze nooit meer zou hoeven huilen. Beiden hielden we ons sprookje in stand. Of we dat nu wilden of niet, het gebeurde gewoon. Kwam je aan mijn moeder, dan kwam je aan mij. Dat er een bitter geheim schuilging achter de identiteit van mijn vader, stond in schril contrast met mijn ogenschijnlijk vredige kinderjaren en de vele keren dat we samen ons bed zoals bij de koningin thuis opmaakten.

Mei is van jongs af aan mijn favoriete maand geweest. Behalve de kleurrijke invloed van de bloemenhemel, rekte de hoeveel-

heid daglicht zich uit waardoor het leek alsof mensen pas echt tot leven kwamen. Met de warme zomer nog in het vooruitzicht kreeg ik vleugels. Vanaf mijn tienerjaren was het mijn gewoonte om uit school snel naar huis te fietsen en bij thuiskomst een kop verse muntthee met honing voor mijn moeder en mezelf klaar te maken. Dikke stukken chocolade brak ik dan af, waarvan ik er in de keuken al een paar in mijn mond propte. Met het dienblad in mijn handen liep ik op blote voeten over het smalle paadje door de tuin. Links en rechts kriebelden de eerste klapprozen en korenbloemen zachtjes tegen mijn blote benen, tot ik bij de steile trap van de boomhut was aangekomen. Met één hand gaf ik een slinger aan het dikke touw, waardoor de antieke bel van zich liet horen. Vervolgens hoorde ik de stoelpoten over de houten vloer in de boomhut boven mij schuiven.

Vogels vlogen geschrokken weg bij dit plotselinge kabaal, terwijl ik een bekakte butlerstem opzette. ‘Uw thee wordt gereserveerd, Hare Majesteit.’

Mijn moeders verschrikte gezicht met daarboven een donkere hardos die slordig in een haarclip samengebonden was om de grijzende plukken te verbergen, stak dan uit het open venster. Mijn lange blonde haren had ik in ieder geval ook niet van haar geërfd. Na al die jaren had ik een beeld van mijn vader gecreëerd. Toegegeven, het was de mannelijke versie van mezelf. Verder kwam ik niet.

‘Mia! Je laat me weer schrikken.’

‘Dat is ook de bedoeling, mam. Ik heb thee voor ons.’

Ze keek me met een grijns over de rand van haar leesbril aan en knikte vervolgens in de richting van de magnolia. ‘Laten we in de schaduw gaan zitten.’

Zo ging het altijd als ik uit school thuiskwam. Mama ging helemaal op in haar werk, maar ze maakte altijd ruimte voor mij. Ze hoorde niet alleen wat ik zei, ze zocht de blik in mijn ogen terwijl

ik mijn verhaal deed. Ze stelde open vragen en kwam met oplossingen als ik daar behoefte aan had. Soms zeiden we even niets en gingen alleen onze mondhoeken omhoog als we een merel hoorden zingen of als er een roodborstje heel gedurfd onze kant op kwam wippen.

‘Wordt het weer een goeie?’ Ik observeerde haar violet gelakte teennagels die heen en weer wiebelden en draaide daarna mijn hoofd haar kant op.

Mijn moeder hield haar neus boven de dampende thee. ‘Dit boek?’

Ik knikte.

‘Het is goed, maar ik worstel met het einde.’

Ze schreef spannende romans die goed verkochten. Tegen ieder nieuw boekvoorstel zei haar uitgever volmondig ‘ja’. In mijn ogen trapte hij vervolgens te vaak op de rem van haar oneindige fictieve fantasie. Ze liet het keer op keer oogluikend toe, waarschijnlijk bang om haar auteurscontract en trouwe lezers te verliezen. Ik heb het altijd bewonderenswaardig gevonden hoe ze zich maandenlang van zonsopkomst tot zonsondergang op vijf meter hoogte in de boomhut kon terugtrekken en spannende plots kon uitwerken tot wederom een bestseller. Toen ik klein was, schreef ze iedere dag een kort verhaaltje en las dat voor het slapengaan aan me voor. Als ik haar bij thuiskomst uit school had verteld over een stomme schooldag, dan had zij de gave om die dag met haar rijke fantasie om te buigen tot een bizar voorleesspektakel, waardoor de dag een lachwekkende wending kreeg en ik met een blij gevoel kon gaan slapen. Mijn eerste dagboek kreeg ik ook van haar, en ze gaf me daarmee de liefde voor de pen en het toveren met woorden cadeau.

Ik trok de schoenveters van mijn Dr. Martens aan. ‘Moet ik je helpen met het einde?’

Met grote ogen keek mijn moeder me aan. ‘Dramatische vraag voor een zeventienjarige!’

‘Van je boek,’ voegde ik er snel aan toe. Ik pulkte aan mijn nagelranden en begon hardop mogelijkheden te opperen.

Ze onderbrak me. ‘Nee, zo werkt het niet. Ik moet het vóélen, Mia.’ Ze legde haar hand op die van mij zodat ik stopte met pulken. ‘Het einde is pas geschreven als na alle spanning de rust terug is in het verhaal.’ Ze wendde haar blik af. ‘Als ik geen schrijfhonger meer heb, zeg maar.’

‘Oké, ik snap ’m.’ Tenminste, dat zei ik altijd als ze het einde van een nieuw boek naderde. Maar eigenlijk snapte ik het niet. Ik wilde graag meedenken, onderdeel zijn van haar geschreven fantasie. Ieder jaar kwam deze eindfase weer voorbij, onder druk van haar uitgever, een man van begin zestig met een zogenaamd artistiek grijs sikje onderaan zijn kin. In mijn ogen hadden alleen boeven in prentenboeken zijn uiterlijk. Ik noemde hem al van jongs af aan *de Sik*, tot ongenoegen van mijn moeder. Hij mocht haar te graag. Ik deed altijd mijn best om hem privé niet te close met haar te laten zijn. De avonden dat hij met mama wijn dronk en ze passages van haar manuscript bespraken, eindigden standaard diep in de nacht. Ik haatte de rook van zijn sigaar die via mijn open slaapkamerraam over mijn dekbed walmdde en mijn neus binnendrong. Ik kokhalsde van zijn dochter die volgens hem zo fantastisch goed kon leren en die hij altijd ‘zijn prinsesje’ noemde. Ik had haar nog nooit ontmoet en wilde dat graag zo houden. Op dat nachtelijke tijdstip hoorde hij thuis te zijn – bij zijn vrouw en slimme dochter – en niet met mijn moeder in onze tuin, vond ik. Met kromme tenen lag ik dan in mijn bed te luisteren naar zijn te harde gelach en moest me inhouden om niet te gaan schreeuwen als ik hoorde dat er nog een fles ontkurkt werd. Keer op keer hanteerde ik dezelfde tactiek om mijn punt te maken en zijn gelach niet te hoeven voelen en horen. Sinéad O’Connor ging op het maximale volume en ik schoof mijn venster verder open, zodat de eigenzinnige muziek die mijn gevoel op dat moment vertegenwoordigde door de tuin schalde. Liggend op mijn bed keek

ik naar het plafond, waar een wereldkaart hing. In mijn gedachten stelde ik de wereldreis samen die ik later wilde gaan maken. Ik zou naar Australië vertrekken, andere reizigers ontmoeten, in vliegtuigen en treinen stappen en daarna over oceanen varen, waar de stromingen mijn koers zouden bepalen.

Mijn moeder kon gewoon niet boos worden en kwam dan naar boven om het raam te sluiten en de muziek zachter te zetten. ‘Hij gaat zo naar huis. Dit is belangrijk voor mijn schrijven, dus hou je een beetje in.’ Ik rolde me op mijn zij, waarna ze op mijn rug begon te kriebelen. Ze sloot af met een zachte kus op mijn wang. ‘Droom zacht.’

Om mijn gedachten ver van de Sik weg te duwen, boorde ik op deze zonnige middag onder de magnolia een ander onderwerp aan. ‘Zullen we over twee weken met je verjaardag samen een dagje op stap gaan?’ Het leek me leuk om tijdens deze intense schrijfsperiode mijn moeder een dagje helemaal voor mezelf te hebben.

Er verschenen geheimzinnige lichtjes in haar ogen. ‘Ik denk aan een tuinfeest op die dag, om een nieuw rondje om de zon te vieren.’

‘Tuinfeest?’ Ik keek onze tuin rond: de pluktuin kwam nu juist op, de tuinkas die we samen verzorgden toonde de eerste scheuten aan de tomatenplanten en er groeide al verse basilicum in overvloed. De vlinderstruiken zouden in juli pas gaan bloeien, maar de borders eromheen toonden in dit voorstadium van de zomer al een voorzichtig kleurenpalet. De tuin was me heilig, van jongs af aan al.

‘Leuk,’ antwoordde ik met gedempt enthousiasme. ‘Heb je al mensen uitgenodigd?’

‘Hmm.’ Haar binnensmondse bevestiging ging gepaard met een knikje. Ze sloot haar ogen en ik zag een glimlach op haar gezicht. ‘Te veel, kon niet kiezen.’